

**Programul PHARE al Uniunii Europene
pentru România**

**Asistență Tehnică
pentru îmbunătățirea capacității
instituționale a Autorității Naționale
pentru Administrare și Reglementare
în Comunicații (ANCOM) în domeniul
reglementării economice**

*Principii metodologice privind modelarea
costului rețelei de acces a Romtelecom*

Deloitte.

Acest proiect este finanțat de
Uniunea Europeană

Un proiect implementat de S.C.
Deloitte Consultanță S.R.L. și
Deloitte Business Consulting S.A.

The contents of this publication are the sole responsibility of S.C. Deloitte Consultanță S.R.L. and Deloitte Business Consulting S.A. and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

* * *

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a S. C. Deloitte Consultanta S.R.L. și Deloitte Business Consulting S.A. si in nici un caz nu trebuie sa fie considerat a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Sumar

1. Introducere	5
1.1 Cadru general	6
1.2 Obiective și rezultate așteptate	7
1.2.1 Obiective	7
1.2.2 Rezultate așteptate	7
1.3 Servicii ce vor fi calculate	8
2. Descrierea principalelor principii metodologice ce vor fi aplicate în cadrul modelului	12
2.1 Principii generale privind calculația costurilor	12
2.2 Metodologia de calculație a costurilor	13
2.2.1 Costuri complet alocate	13
2.2.2 Costuri incrementale pe termen lung	15
2.2.3 Abordarea preferată	17
2.3 Baza de evaluare a costurilor	19
2.3.1 Evaluarea la costuri istorice	19
2.3.2 Evaluarea la costuri curente	19
2.3.3 Abordarea preferată	19
2.4 Modelarea rețelei	21
2.4.1 Abordarea de tip "scorched earth"	21
2.4.2 Abordarea de tip "scorched node"	21
2.4.3 Abordare de tip "scorched node" modificată	21
2.4.4 Abordarea preferată	22
2.5 Conceptul de menținere a capitalului	23
2.5.1 Conceptul de menținere a capitalului financiar (FCM)	23
2.5.2 Conceptul de menținere a capitalului fizic (OCM)	23
2.5.3 Abordarea preferată	23
2.6 Metoda de anualizare a cheltuielilor de capital	24
2.6.1 Metoda amortizării liniare	25
2.6.2 Metoda anuităților	26
2.6.3 Metoda anuităților modificate ("tilted annuity")	27
2.6.4 Abordarea preferată	27

2.7	Determinarea cheltuielilor operaționale directe și a cheltuielilor indirecte	28
2.7.1	Metoda marjelor egal proporționate (EPMU)	28
2.7.2	Abordarea de tip Ramsey	28
2.7.3	Abordarea preferată	29
2.8	Alte aspecte legate de procesul de calcul – Diferențierea tarifelor	30

1. Introducere

Prezentul raport se referă la proiectul "Asistență tehnică pentru îmbunătățirea capabilității instituționale a Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) în domeniul reglementării economice", care se desfășoară prin Programul Phare RO 2006/018-147.03.18.

Scopul acestui raport este de a prezenta cele mai importante principii metodologice pentru modelarea costului rețelei de acces Romtelecom, fiind considerat a fi o primă etapă în dezvoltarea conceptuală a modelului.

Raportul conține 2 părți:

- **Introducere** – o scurtă descriere a scopului acestui raport, descrierea cadrului general al dezvoltării modelului de calculație a costurilor, obiectivele modelului și rezultate așteptate. Mai mult decât atât, această parte prezintă lista de servicii care urmează să fie calculate în cadrul modelului.
- **Descrierea principalelor principii metodologice care vor fi aplicate în cadrul modelului** incluzând analiza despre cele mai importante principii de bază luate în considerare în primele etape ale dezvoltării conceptuale a modelului.

ANCOM are atribuțiile legale de a adopta reglementările necesare pentru a crea un mediu competitiv pe piețele de servicii oferite prin intermediul rețelei de acces a Romtelecom, în special prin implementarea accesului necondiționat la bucla locală și furnizarea accesului la facilitățile legate de accesul la rețea (de exemplu servicii de colocare sau de *backhaul*).

Rezultatele analizelor de piață realizate de către ANCOM în perioada 2003-2004 au evidențiat faptul că rețeaua de acces a Romtelecom este caracterizată de o lipsă a concurenței și de bariere semnificative la intrarea pe piață. În consecință, prin Decizia președintelui ANRC nr.801/2003 Romtelecom a fost desemnat ca operator cu putere semnificativă pe piața furnizării accesului necondiționat, total sau partajat, la bucla locală constituită dintr-o pereche de fire metalice torsadate, în scopul furnizării de servicii de comunicații electronice în banda largă și de servicii de telefonie destinate publicului la puncte fixe. În urma acestei decizii, a fost adoptată Decizia președintelui ANRC nr.1098/2004, care obligă Romtelecom să publice o Ofertă de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală – ORA, iar prin Decizia președintelui ANRC nr.190/2006 Romtelecom e obligat să publice Condițiile interne de referință pentru accesul necondiționat la bucla locală (CIRA). Având în vedere faptul că tarifele din ORA sunt extrem de importante pentru dezvoltarea concurenței, ANRC a stabilit că aceste tarife ar trebui să fie fundamentate în funcție de costuri, pe baza unui model de calculație a costurilor, sau, în absența acestuia, pe baza altor metode aprobate de către ANRC, precum și faptul că acestea ar trebui să fie suficient de detaliate pentru a se asigura că solicitanții nu vor trebui să plătească pentru resurse care nu sunt necesare pentru oferirea serviciului solicitat.

În ceea ce privește piața de linii închiriate – segmente terminale, în 2003 Romtelecom a fost desemnat de asemenea ca operator cu putere semnificativă pe piață (Decizia Președintelui ANRC 802/2003). Obligațiile impuse se referă, printre altele, la fundamentarea tarifelor în funcție de costuri precum și la publicarea tarifelor într-o ofertă de referință pentru interconectare – ORI.

În paralel cu reanalizarea mediului concurențial pe piețele de acces (efectuată în prezent), ANCOM a decis să dezvolte un model de calcul care să permită determinarea obiectivă și fundamentată a costurilor rețelei de acces a Romtelecom cu scopul de a asigura fundamentarea tarifelor practicate în prezent.

1.2 Obiective și rezultate așteptate

1.2.1 Obiective

Obiectivele specifice ale ANCOM în cadrul proiectului de față sunt:

- dezvoltarea unui model fundamentat, susținut de către industrie, cu scopul de a calcula costurile rețelei de acces a Romtelecom și a furnizării de facilități asociate rețelei de acces.
- crearea unui instrument de reglementare pentru ANCOM cu scopul de a fi utilizat în stabilirea tarifelor fundamentate în funcție de costuri pentru serviciile oferite prin intermediul rețelei de acces a Romtelecom.

1.2.2 Rezultate așteptate

Rezultatele așteptate în urma implementării instrumentului de calculație a costurilor în conformitate cu obiectivele menționate mai sus sunt:

- să încurajeze utilizarea facilităților existente ale operatorului cu putere semnificativă pe piață în cazul în care acest lucru este viabil din punct de vedere economic, evitând dublarea ineficientă a costurilor de creare a infrastructurii de către noii veniți pe piață (stimulent pentru a cumpăra);
- încurajarea investiției în noi facilități de către noii intrați pe piață în cazul în care acest lucru este justificat din punct de vedere economic și încurajarea operatorului cu putere semnificativă pe piață, în modernizarea și extinderea rețelelor sale (stimulent pentru a construi);
- creșterea transparenței cu privire la calculația costurilor, ce stau la baza tarifelor pentru serviciile oferite prin intermediul rețelei de acces, și
- creșterea predictibilității, atât pentru operatorul cu putere semnificativă pe piață cât și pentru alți operatori în ceea ce privește determinarea în viitor a tarifelor de acces,

Instrumentul de modelare a costurilor va fi dezvoltat în MS Excel și va calcula costurile legate de furnizarea următoarelor servicii:

1. Legături de acces la operator – Interconectare în spațiul Operatorului¹

- M.1040
- M.1020
- M.1025
- 64Kbps inclusiv DTU
- 128Kbps inclusiv DTU
- 192Kbps inclusiv DTU
- 256Kbps inclusiv DTU
- 320Kbps inclusiv DTU
- 384Kbps inclusiv DTU
- 512Kbps inclusiv DTU
- 640Kbps inclusiv DTU
- 768Kbps inclusiv DTU
- 960Kbps inclusiv DTU
- 1024Kbps inclusiv DTU
- 2048Kbps inclusiv modem HDSL în locațiile Operatorului și Romtelecom.
- Capacități mai mari (E3, E4, STM-1) pentru backhaul

2. Legături de acces la operator – Interconectare la distanță²

- M.1040
- M.1020
- M.1025
- 64Kbps inclusiv DTU
- 128Kbps inclusiv DTU
- 192Kbps inclusiv DTU
- 256Kbps inclusiv DTU

¹ conform listei de tarife din Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI), punctul B.3.1.1

² conform listei de tarife din Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI), punctul B.3.1.2

- 320Kbps inclusiv DTU
- 384Kbps inclusiv DTU
- 512Kbps inclusiv DTU
- 640Kbps inclusiv DTU
- 768Kbps inclusiv DTU
- 960Kbps inclusiv DTU
- 1024Kbps inclusiv DTU
- 2048Kbps inclusiv modem HDSL în locațiile Operatorului și Romtelecom.
- Capacități mai mari (E3, E4, STM-1) pentru backhaul

3. Legături de acces la operator – Interconectare în spațiul Romtelecom³

- M.1040
- M.1020
- M.1025
- 64Kbps inclusiv DTU
- 128Kbps inclusiv DTU
- 192Kbps inclusiv DTU
- 256Kbps inclusiv DTU
- 320Kbps inclusiv DTU
- 384Kbps inclusiv DTU
- 512Kbps inclusiv DTU
- 640Kbps inclusiv DTU
- 768Kbps inclusiv DTU
- 960Kbps inclusiv DTU
- 1024Kbps inclusiv DTU
- 2048Kbps neincluzând niciun tip de modem HDSL

4. Legătură de acces la utilizatorul final (linii închiriate segmente terminale)⁴

- M.1040
- M.1020
- M.1025
- 64Kbps

³ conform listei de tarife din Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI), punctul B.3.1.3

⁴ conform listei de tarife din Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI), punctul B.3.2

- 128Kbps
- 192Kbps
- 256Kbps
- 320Kbps
- 384Kbps
- 512Kbps
- 640Kbps
- 768Kbps
- 960Kbps
- 1024Kbps
- 2048Kbps

5. Acces la bucla locală⁵

- Conectare la buclă de acces total
- Conectare la buclă de acces parțial
- Abonament lunar acces total
- Abonament lunar, acces parțial
- Migrare de la linii închiriate la acces total la bucla locală – cazul 1 (colocarea este deja realizată)
- Migrare de la serviciul de acces partajat la accesul total
- Transfer / mutare
- Dezactivare buclă
- Anularea cererii de instalare buclă/subbuclă
- Schimbarea datei de implementare a serviciului de acces la bucla locală
- Taxa pentru elaborarea soluției tehnice de implementare
- Taxa pentru inspectarea locațiilor ("site survey")
- Taxă de accesare a bazei de date tehnice a ROMTELECOM referitoare la ULL
- Teste/măsurători pentru implementarea accesului la bucla locală
- Teste pentru validare
- Operare și întreținere cabluri de legătură interne
- Operare și întreținere cabluri de legătură externe
- Închiriere canalizație telefonică

⁵ conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul a

- Migrare de la linii închiriate la acces total la bucla locală - cazul 2, fără teste
 - Migrare de la linii închiriate la acces total la bucla locală - cazul 2, cu teste
- 6. Lucrări speciale de telecomunicații⁶**
 - 7. Utilizarea spațiului de colocare⁷**
 - 8. Costul utilităților refacturate în cazul colocării⁸**
 - Servicii care sunt tarifate în funcție de suprafață
 - Energia electrică
 - 9. Instalarea și întreținerea cablurilor⁹**
 - 10. Tarife pentru accesul autorizat al personalului beneficiarului¹⁰**
 - 11. Backhaul¹¹**
- Tarifele sunt aceleași ca pentru linii închiriate segmente terminale.
- 12. Utilizarea splitter-elor¹²**

⁶ conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul b.1 și b.2

⁷ conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul c.1 (mai puțin costurile facturate de terți) și c.2

⁸ conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul c.3

⁹ conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul c.4

¹⁰ conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul c.5

¹¹ conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul d

¹² conform Anexei 8 la Oferta de Referință a Romtelecom Pentru Accesul necondiționat la bucla locală (ORA), punctul f

2. Descrierea principalelor principii metodologice ce vor fi aplicate în cadrul modelului

2.1 Principii generale privind calculația costurilor

Modelul dezvoltat va fi aliniat cu următoarele principii de calculație a costurilor, care ar trebui să fie comune pentru orice instrument de calculație a costurilor dezvoltat și utilizat în reglementarea sectorului de telecomunicații:

Principiul cauzalității

Componentele de cost ar trebui să fie alocate pe serviciile care au generat apariția lor. Acest lucru necesită o justificare a relevanței fiecărei componente de cost, stabilirea și cuantificarea elementului generator de cost care a determinat apariția fiecărei componente în parte și utilizarea elementului generator de cost pentru a aloca fiecare element pe componentele individuale de rețea sau pe servicii

Principiul eficienței costurilor

Stimulentele pentru minimizarea costurilor ar trebui incluse în cadrul mecanismului de tarifare, astfel încât Romtelecom și operatorii alternativi vor alege soluțiile de cost cele mai eficiente.

Principiul continuității și al neutralității

Același proces trebuie să fie utilizat de fiecare dată când metodologia este folosită. În plus, mecanismul de cost ar trebui să fie neutru din punct de vedere al concurenței și să asigure șanse egale pentru toți furnizorii.

Principiul transparenței

Modelul de calculație a costurilor trebuie să prezinte metodologia de alocare a costurilor într-un mod suficient de detaliat pentru a permite părților interesate să aibă o înțelegere clară a modului în care diferite categorii de costuri au fost tratate și modul în care acestea afectează rezultatele.

Principiul obiectivității

Alocarea costurilor ar trebui să fie obiectivă și să nu urmărească favorizarea unui operator sau utilizator. În cazul în care sunt folosite tehnici de eșantionare, pentru determinarea bazei de atribuire a costurilor, ar trebui să fie folosite tehnici statistice general acceptate sau alte metode care furnizează rezultate robuste.

2.2 Metodologia de calculație a costurilor

Există un consens în rândul economiștilor că tarifele de acces bazate pe costuri cel mai probabil vor duce la rezultate pozitive pentru facilitarea unui mediu concurențial. Cu toate acestea, datorită complexității asociate cu identificarea costurilor reale de furnizare a serviciilor de acces există două greșeli comune care pot să apară.

Dacă prețurile sunt stabilite la un nivel prea redus, pot intra pe piață concurenți ineficienți pentru că va exista posibilitatea de arbitraj. În plus, tarifele stabilite la un nivel sub costuri pot crea stimulente negative pentru operatorul fost monopolist de a investi în rețeaua sa sau de a menține calitatea acesteia. Tarifele stabilite la un nivel mult mai ridicat decât costurile vor descuraja intrarea pe piață a concurenților eficienți, se vor reflecta în prețurile cu amănuntul pentru utilizatorii finali și vor permite obținerea profiturilor excesive de către operatorul fost monopolist. Astfel, alegerea abordării metodologice celei mai potrivite pentru caracteristicile specifice ale pieței românești, capătă o importanță semnificativă. În această secțiune, vom lua în considerare două metode de alocare a costurilor de rețea asupra serviciilor individuale: costuri complet alocate (FAC) și costuri incrementale pe termen lung (LRIC).

2.2.1 Costuri complet alocate

Costurile complet alocate ("Fully Allocated Costs" - FAC), cunoscute de asemenea sub numele de "costuri complet distribuite" ("Fully Distributed Costs" - FDC), sunt reprezentate de costul total de furnizare a serviciului - suma costurilor directe, plus o cotă proporțională de costuri care nu pot fi atribuite în mod direct (ex. costuri indirect atribuibile și costuri neatribuibile). Cel mai adesea metoda FDC este susținută de modele de alocare a costurilor pe activități ("Activity Based Costing" - ABC) în care costurile sunt alocate pe servicii prin intermediul unui set de activități definite.

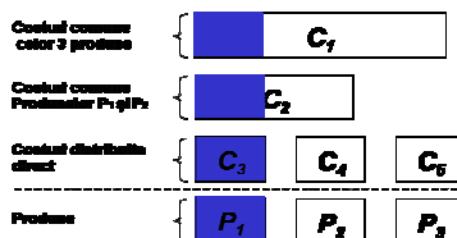

Figura 1. Ilustrarea alocării costurilor prin metoda costurilor complet alocate

Cele trei categorii de cost menționate care alcătuiesc costul total al unui serviciu în cazul metodei costurilor complet distribuite sunt analizate mai jos

Costuri atribuibile în mod direct

Sunt acele costuri care pot fi atribuite în mod clar și neechivoc unei anumite activități (de exemplu instalarea de fire de intrare la abonat) sau anumitor servicii (de exemplu, inspectarea locațiilor), fiind cauzate de aceasta.

Costuri indirect atribuibile

Sunt acele costuri care sunt generate de furnizarea mai multor servicii și care nu pot fi asociate în mod direct cu un anumit serviciu, necesitând repartizare indirectă (de exemplu, un centru de management al rețelei - Network Management Centre). Aceste costuri sunt repartizate pe servicii sau activități utilizând criterii măsurabile și obiective.

Costuri neatribuibile (adesea denumite costuri comune)

Aceste costuri sunt atribuibile de obicei companiei în întregul său și nu sunt atribuibile serviciilor altfel decât prin decizii arbitrare, întrucât nu e posibil să se identifice măsura în care serviciul sau produsul a generat respectivul cost. De obicei, ele reprezintă cheltuielile generale administrative ale companiei, cum ar fi remunerația conducerii.

Tariful pentru un serviciu determinat prin metoda costurilor complet distribuite (FDC) este calculat prin împărțirea sumei totale a costurilor alocate unui serviciu la volumul de unități furnizate din acest serviciu. De exemplu, tariful pentru accesul la bucla locală prin metoda costurilor complet distribuite este egal cu suma tuturor costurilor alocate serviciului respectiv împărțită la numărul de bucle locale disponibile.

Atunci când analizăm avantajele și dezavantajele metodei costurilor complet alocate, observăm că fiecare argument este puternic.

Avantaje	Dezavantaje
Asigură recuperarea completă a costurilor, inclusiv a costurilor comune	Poate încuraja producția ineficientă de bunuri și servicii deoarece toate costurile sunt acoperite
	Alocarea costurilor comune neatribuibile ar putea să nu reflecte costul real al serviciului
	Necesită monitorizarea comportamentelor de tip “margin squeeze” (prin asigurarea unei marje de profit suficiente pentru concurenții de pe piață)
	Nu este foarte răspândită la dezvoltarea modelelor de tip “bottom-up” și devine din ce în ce mai puțin populară ca metodologie acceptată de autoritățile de reglementare

2.2.2 Costuri incrementale pe termen lung

Costul incremental pe termen lung al unui serviciu este costul determinat de furnizarea suplimentară a incrementului de servicii pe termen lung, sau costul economisit, pe termen lung în cazul în care incrementul de servicii nu ar mai fi furnizat. Abordarea de tip LRIC stabilește tarifele pe baza costurilor previzionate în legătură cu facilitățile și serviciile furnizate operatorului alternativ. Această abordare presupune dezvoltarea de modele economico-ingenerești care sunt utilizate pentru a calcula costurile elementelor de rețea. Modelul estimează costurile de re-construcție a unor elemente specifice ale rețelei, folosind tehnologia actuală.

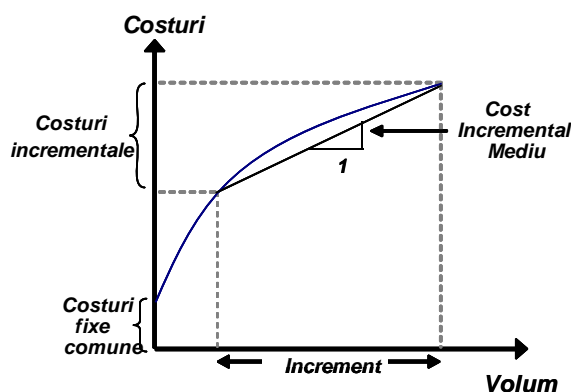

Figura 2. Costuri incrementale pe termen lung

Această abordare este de obicei, compusă din două definiții:

Termen lung – Calcularea costurilor pe termen lung implică un orizont de timp în care toți parametri de intrare devin variabili ca răspuns la o modificare

a cererii - astfel încât costurile pot fi evitate în cazul în care operatorul ar înceta furnizarea serviciilor în cauză

Incrementale - Costurile incrementale sunt costurile determinate de furnizarea unei cantități suplimentare de servicii față de celelalte servicii deja furnizate. Trebuie remarcat faptul că suma costurilor incrementale ale tuturor serviciilor nu este egală cu costul total înregistrat de un operator. Motivul este acela că există costuri ("Common and Joint Costs") comune mai multor servicii. Categoria costurilor comune cuprinde acele costuri care nu pot fi atribuite direct unui singur serviciu și sunt efectul economiilor de scară și al economiilor de scop. De aceea, de multe ori modelele LRIC pure sunt extinse pentru a lua în calcul și aceste costuri comune.

Foarte des, se aplică o a treia caracteristică a metodologiei – abordare prospectivă ("Forward looking").

Caracterul prospectiv ("Forward looking") - Calculele se bazează pe valorile viitoare ale costurilor și ale cererii, în locul valorilor istorice ale acestora. Metodologia de tip "forward looking" necesită retratarea costurilor bazate pe valorile istorice la valorile lor viitoare.

Metodologia LRIC are două abordări - "Bottom-Up" și "Top-Down". O abordare *top down* determină costurile incrementale pe termen lung pornind de la costurile existente ale operatorului, așa cum sunt reflectate în situațiile financiar-contabile. Această abordare nu implică modelarea detaliată a rețelei deoarece rețeaua existentă a operatorului este modelată în structura sa existentă.

O abordare de tip *bottom up* folosește date detaliate privind cererea de servicii furnizate de operator pentru a construi o rețea ipotetică eficientă. Costurile acestei rețele sunt apoi alocate pe serviciile furnizate, rețeaua fiind dimensionată pentru a deservi nivelul previzionat al cererii unui operator eficient. Abordarea de tip *bottom up* este folosită de autoritățile de reglementare deoarece, prin definiție, nu se bazează pe costurile efective ale operatorului fost monopolist, ci le determină (bazat pe mai multe seturi de date de intrare).

Mai jos este prezentat un scurt rezumat al avantajelor și dezavantajelor folosirii conceptului de costuri incrementale pe termen lung.

Avantaje	Dezavantaje
Cel mai economic mod pentru a calcula nivelul adecvat al compensării operatorului fost monopolist. Prin caracterul său prospectiv (<i>forward looking</i>), încearcă să replice condițiile caracteristice unei piețe concurențiale, în timp ce compensează furnizorul de servicii de acces pentru investițiile sale	Caracteristica prospectivă ("forward looking") poate fi greu de implementat pe un orizont mai lung de timp
Încurajează producția eficientă de servicii, deoarece acoperă costurile incrementale, de exemplu cele privind adoptarea celor mai eficiente tehnologii comerciale disponibile	Necesită un nivel înalt de intervenție de reglementare (abordarea de tip prospectiv ("forward looking") poate denatura condițiile concurențiale din prezent)
Modelul de tip LRIC tratează separat costurile incrementale și costurile comune, oferind informații relevante cu privire la costurile asociate serviciilor reglementate	
Noii intrați pe piață nu sunt împovărați cu costuri care nu sunt necesare iar operatorii foști monopolști sunt motivați să atingă un nivel din ce în ce mai eficient al costurilor pe care se fundamentează tarifele	
Cea mai frecvent utilizată metodologie de către autoritățile de reglementare din UE.	

2.2.3 Abordarea preferată

Tarifele fundamentate în funcție de costuri trebuie să furnizeze informații economice corecte unui operator nou intrat pe piața de comunicații electronice, care trebuie să decidă între a construi propria rețea sau a utiliza infrastructura de comunicații electronice a operatorului fost monopolist. Pentru a oferi informații corecte pentru fundamentarea deciziilor economice, tarifele stabilite de operatorul fost monopolist – deținător al infrastructurii de comunicații electronice existente -- ar trebui să includă numai costurile asociate serviciilor reglementate.

Metodologia bazată pe costurile complet alocate nu oferă informații privind costurile incrementale ale unui serviciu. De aceea, pentru a îndeplini cerința mai sus-menționată – determinarea costurilor incrementale asociate cu anumite servicii -, va fi folosită metodologia de tip LRIC pentru a calcula tarifele fundamentate în funcție de costuri. Costurile incrementale pe termen lung vor reprezenta punctul de pornire pentru costurile serviciilor, iar costurile incrementale pe termen lung, inclusiv o marjă procentuală pentru costurile comune vor reprezenta o valoare maximă a costurilor care ar trebui să fie recuperate din furnizarea serviciilor pe piața de gros de către operatorul fost monopolist.

● Se poate observa că datorită creșterii importanței caracteristicilor sale printre autoritățile de reglementare, conceptul de costuri incrementale pe termen lung (LRIC) (și variațiile acestuia) este cel mai popular în cadrul autorităților de reglementare din Uniunea Europeană în ceea ce privește calculația costurilor pentru serviciile de acces la infrastructura rețelei la un punct fix. În conformitate cu documentul ERG "Contabilitatea de reglementare în practică" publicat în octombrie 2009, din ce în ce mai multe autorități de reglementare decid să fundamenteze tarifele în funcție de costurile incrementale pe termen lung – se observă o creștere a procentajului țărilor care folosesc LRIC (de la 55% în 2007 la 64% în 2008 și 2009). În mod corespunzător se observă o ușoară scădere în procentajul țărilor care folosesc FDC (de la 36% în 2007 la 32% în 2008 și 2009). Procentajul țărilor care au declarat că folosesc alte metodologii a scăzut, astfel încât, în 2009, numai o singură țară a declarat că folosește o altă metodologie¹³.

¹³ Metodologia contabilă este costuri directe nerecuperabile (EDC).

2.3 Baza de evaluare a costurilor

Înainte de analizarea diferitelor metodologii de cost, trebuie stabilită baza de atribuire a costurilor. Există două abordări pentru determinarea valorii activelor operatorului fost monopolist – evaluarea la costuri istorice ("Historical Cost Accounting" - HCA) și evaluarea la costuri curente ("Current Cost Accounting" - CCA).

2.3.1 Evaluarea la costuri istorice

Costurile istorice sunt acele costuri înregistrate în situațiile financiare ale operatorului fost monopolist. Folosind această metodă de evaluare, valoarea activelor este dată de costurile inițiale de achiziție mai puțin amortizarea. Costurile reprezintă tariful serviciilor de acces ca parte a cheltuielilor istorice ale operatorului fost monopolist.

2.3.2 Evaluarea la costuri curente

În cazul evaluării la cost curent (CCA), costurile operatorului fost monopolist sunt estimate în funcție de valoarea lor economică, prin urmare, această abordare stabilește valoarea fiecărui activ în funcție de valoarea unui activ substituibil echivalent (costul de înlocuire în loc de valoarea contabilă). În cazurile în care mijloacele fixe aflate încă în uz sunt depășite din punct de vedere tehnologic sau nu mai sunt disponibile pe piață, poate fi dificilă determinarea prețurilor lor curente. În această situație, este utilizat conceptul de "activ modern echivalent" (Modern Equivalent Asset - MEA). Conceptul de activ modern echivalent se referă la un activ care ar putea îndeplini aceeași funcție ca activul ce urmează să fie înlocuit, și este disponibil în prezent pe piață.

Evaluarea la cost curent reflectă mai corect eficiența economică în utilizarea activelor operatorului fost monopolist, pentru că prezintă costul actual al rețelei de acces (corectează deficiențele contabile ale amortizării).

2.3.3 Abordarea preferată

Folosirea evaluării la cost curent este o abordare mai adecvată din punct de vedere economic pentru piața de acces din România, întrucât oferă autorității de reglementare o bază potrivită pentru deciziile economice viitoare (oferind stimulente potrivite pentru operatorul fost monopolist de a investi), prin luarea în calcul a evoluției prețurilor, ceea ce conduce la crearea condițiilor pentru operatorii alternativi de a beneficia de o utilizare optimă a diferitelor tipuri de active și de servicii de calitate.

Tarifele fundamentate în funcție de costuri trebuie să furnizeze informații economice corecte unui nou operator pe piața de comunicații electronice, care trebuie să decidă între a-și construi propria rețea, sau a folosi infrastructura existentă aparținând operatorului național fost monopolist. Pentru a oferi informații corecte pentru fundamentarea deciziilor economice, tarifele stabilite de operatorul fost monopolist – proprietar al infrastructurii de comunicații electronice – trebuie să se bazeze pe costurile curente, mai

Deloitte ● degrabă decât pe valorile costului istoric (costuri curente ale perioadei în care tarifele fundamentate pe costuri vor intra în vigoare).

Mai mult decât atât, avantajele utilizării metodei de evaluare la cost curent sunt confirmate de adoptarea de către tot mai multe state membre a acestei baze de evaluare a costurilor. Conform documentului ERG "Contabilitatea de reglementare în practică" publicat în octombrie 2009, evaluarea la costuri curente este, de departe, cea mai frecvent utilizată metodă pentru determinarea costurilor serviciilor de acces, utilizarea acesteia a crescut de la 59% la 68% în 2008 și 2009, în timp ce evaluarea la costuri istorice (HCA) a fost utilizată din ce în ce mai puțin, în aceeași perioadă de timp (de la 32% în 2007 la 27% în 2008 și 2009). O singură țară a declarat că va adopta o combinație de HCA și CCA¹⁴.

¹⁴ "Contabilitatea de reglementare în practică 2009" - http://www.erg.eu.int/doc/publications/2009/erg_09_41_regulatory_accounting_report_in_practice_2009_final.pdf

2.4 Modelarea rețelei

Una dintre principalele ipoteze care urmează să fie implementate în cadrul unei modelări de tip *bottom-up* este alegerea între abordarea de tip “scorched earth”, “scorched node” și “scorched node” modificată. Metodologia adoptată are impact în dimensionarea rețelei precum și asupra rezultatelor finale ale modelului. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere faptul că rezultatele modelului trebuie să ofere stimulente potrivite operatorului fost monopolist de a investi în mod eficient în propria rețea. În același timp, trebuie să ofere semnale economice corecte pentru a ajuta operatorii nou intrați în piață să decidă între construirea propriilor rețele sau achiziționarea serviciilor de acces la rețeaua operatorului fost monopolist.

2.4.1 Abordarea de tip ”scorched earth”

Abordarea de tip “scorched earth”, denumită de asemenea și scenariul de tip *greenfield*, presupune că elementele rețelei dimensionate în mod optim sunt astfel amplasate în locații încât să asigure o dimensionare optimă a rețelei în ansamblul ei. Scenariul “scorched earth” reflectă structura unei rețele complet noi, concepută de la zero. Principala dificultate în această abordare este punerea de acord a tuturor participanților de pe piață cu privire la structura optimă a rețelei. Mai mult decât atât, ar putea părea nejustificat a nu i se permite operatorului fost monopolist să-și recupereze costurile legate de operarea rețelei în configurația reală, din moment ce acesta nu poate schimba în mod fundamental această structură într-o perioadă rezonabilă de timp.

2.4.2 Abordarea de tip ”scorched node”

Pe de altă parte, abordarea de tip “scorched node” presupune că locațiile nodurilor de rețea sunt fixe și operatorul poate alege cea mai bună tehnologie capabilă să livreze funcționalități echivalente pentru configurarea rețelei pornind de la aceste noduri (de exemplu, acest lucru ar putea însemna înlocuirea cablurilor de cupru cu fibră optică). Mai mult decât atât, presupune utilizarea tehnologiilor de transmisie optime pentru conectarea acestor noduri. Această abordare are avantajul că ia în considerare topologia actuală a rețelei operatorului fost monopolist. Cu toate acestea, este probabil ca aceasta să nu fie soluția cea mai eficientă, în comparație cu abordarea de tip “scorched earth”.

2.4.3 Abordare de tip ”scorched node” modificată

Abordarea de tip “scorched node” modificată este o variație a abordării de tip “scorched node”. Această abordare are ca punct de plecare configurarea existentă a nodurilor rețelei, modificată prin schimbarea numărului și/sau naturii unora dintre noduri pentru a obține o rețea configurată și dimensionată mai eficient decât cea folosită în prezent. Această abordare se bazează pe recunoașterea faptului că ar putea fi imposibil pentru operatorul fost monopolist să-și fundamenteze tarifele pe o structură de rețea complet reconstruită. Cu toate acestea, ea încurajează operatorul fost monopolist să își

Deloitte ● îmbunătățească eficiența prin restructurarea structurii de rețea (de exemplu, prin deplasarea nodurilor de la centrale locale la concentratoare)

2.4.4 Abordarea preferată

Modelul *bottom-up* va fi dezvoltat folosind ipoteza "scorched node" modificată, în care nodurile sunt definite ca și centrale, iar numărul și locațiile nodurilor sunt fixe. Grupul Reglementatorilor Independenți (IRG) consideră că implementarea abordării de tip *scorched-node* modificată reprezintă un cea mai bună practică în domeniu¹⁵

Abordarea de tip *scorched-node* modificată încurajează operatorul fost monopolist să-și îmbunătățească eficiența prin restructurarea structurii rețelei și, în același timp nu aduce modificări fundamentale ale rețelei, la fel ca abordarea de tip *scorched earth*.

¹⁵ Principii de implementare și bune practici în ceea ce privește modelarea costurilor prin modele de tip FL –LRIC – 24 noiembrie 2000

2.5 Conceptul de menținere a capitalului

În cazul utilizării alternativei de evaluare a activelor la costuri curente, trebuie analizat conceptul de menținere a capitalului. De exemplu: în cazul înregistrării unor scăderi ale prețurilor activelor necesare pentru exploatarea unei rețele de comunicații electronice, la sfârșitul vieții economice a unui activ, valoarea amortizării totale să nu acopere valoarea istorică a investiției în acel activ. Această situație poate fi analizată din perspectiva a două abordări de bază: menținerea capitalului financiar (Financial Capital Maintenance - FCM) și menținerea capitalului fizic (Operational Capital Maintenance - OCM). Abordările diferă prin definirea felului în care este estimat capitalul societății. Ambele concepte sunt reflectate prin modul în care cheltuielile de capital sunt anualizate (vezi secțiunea 2.6)

2.5.1 Conceptul de menținere a capitalului financiar (FCM)

Menținerea capitalului financiar înseamnă că, la sfârșitul duratei de viață a unui activ, amortizarea cumulată va fi "acoperit" pe deplin costul inițial (real). Astfel, poziția financiară a acționarilor ar fi menținută. În conformitate cu abordarea FCM, câștigurile (pierderile) din retratarea la cost curent sunt scăzute din (adăugate la) cheltuielile cu amortizarea. Principiul este acela că operatorul, în plus față de cheltuiala standard cu amortizarea trebuie să fie recompensat pentru deținerea unui activ al cărui cost de achiziție este în scădere. Altfel, ar fi alterată luarea deciziilor de investiții de către operatorii alternativi, încurajându-i să amâne investițiile lor până când prețurile echipamentelor ar scădea. În plus, operatorii alternativi vor putea reduce prețurile doar ulterior, când prețurile echipamentelor au scăzut. Ca o consecință, pe o piață concurențială, operatorul cu putere semnificativă de piață ar trebui să reducă la rândul său prețurile, în baza costurilor mai mici ale echipamentelor. În consecință, operatorul cu putere semnificativă de piață nu va putea să-și recupereze costurile pe termen lung ("forward looking"). Prin urmare, și stimulentele sale de a investi ar fi distorsionate. Un argument similar (în sens invers) se aplică atunci când prețul activului este în creștere.

2.5.2 Conceptul de menținere a capitalului fizic (OCM)

Abordarea de tip OCM are la bază teoria conform căreia o companie are la sfârșitul perioadei aceeași capacitate de producție ca cea pe care a avut-o la începutul perioadei. Veniturile devin profituri după ce s-a constituit un provizion suficient pentru a menține capacitatea fizică a bunului.

2.5.3 Abordarea preferată

Dintre cele două abordări descrise mai sus, considerăm indicată utilizarea conceptului de menținere a capitalului financiar (FCM). Există cel puțin trei motive pentru care se preferă această abordare în locul conceptului de menținere a capitalului fizic (OCM). În primul rând, conceptul de menținere a capitalului fizic (OCM) ar avea o valoare limitată în contextul în care mixul activelor și cel al serviciilor se schimbă rapid, așa cum este cazul în sectorul

comunicațiilor electronice. În al doilea rând, datele contabile pot oferi informații esențiale cu privire la oportunitatea unei firme de a continua sau a întrerupe o activitate și dacă, din perspectiva autorității de reglementare, această firmă obține profituri acceptabile, excesive sau insuficiente. Cu toate acestea, una dintre condițiile pentru ca informațiile contabile să îndeplinească acest rol este ca acestea să includă profitul sau pierderile din retratarea la cost curent. Astfel, concluziile privind performanța companiei utilizând abordarea de tip OCM, din perspectiva unui acționar sau a unui organism de reglementare, ar putea fi incorecte. În al treilea rând, amortizarea înregistrată în cazul conceptului de menținere a capitalului fizic implică faptul că firma nu-și va recupera investițiile atunci când prețurile activelor scad și va obține supra profituri atunci când prețurile activelor sunt în creștere. Posibilitatea alegerii între FCM și OCM a constituit o preocupare și pentru Comisia Europeană, care a contractat un studiu amplu ce a inclus, printre altele, și concluzii cu privire la stimulentele pentru investiții care rezultă din fiecare dintre cele două abordări:

"Utilizarea conceptului de menținere a capitalului fizic ar putea include în mod sistematic o marjă de profit insuficientă sau în exces față de nivelul permis al veniturilor (depinzând, respectiv, dacă s-a așteptat ca indicele de evoluție a prețurilor specific unui activ să fie mai mic sau mai mare decât indicele general de evoluție a prețurilor). Aceasta nu este un deziderat pentru niciun regim de reglementare deoarece nu ar oferi stimulente adecvate pentru investiții. Pe de altă parte, conform principiului menținerii capitalului financiar, marja de profit oferită finanțatorilor va fi egală cu rata de rentabilitate cerută (măsurată prin costul capitalului), indiferent dacă costurile de înlocuire este în creștere sau în scădere în raport cu prețurile generale. Prin urmare, în cazul utilizării contabilității la costuri curente ca bază pentru a stabili tarifele de interconectare, FCM este conceptul preferat de menținere a capitalului adecvat"¹⁶

Mai mult decât atât, și Grupul European al Reglementatorilor recomandă folosirea conceptului de menținere a capitalului financiar:

"(...) Selecția metodologiei de calcul a amortizării este esențială pentru calculul costurilor anualizate. Alegerea metodologiei de amortizare, ar trebui să fie, în mod ideal, cea care reflectă cel mai bine deprecierea economică; aceasta implică faptul că câștigurile / pierderile din retratarea la cost curent, rezultate ca urmare a modificării prețurilor activelor, ar trebui să fie luate în considerare."¹⁷

2.6 Metoda de analizare a cheltuielilor de capital

Toate elementele de rețea identificate în faza de dimensionare a rețelei sunt reevaluate la costul lor brut de înlocuire ("Gross Replacement Cost" – GRC). Pe baza costului brut de înlocuire se calculează valoarea anuală a

¹⁶ Studiu implementarea metodologiilor de evidență a costurilor și de evidență contabilă separată pentru operatorii de comunicații electronice cu putere semnificativă de piață:

¹⁷ Principii de implementare și bune practici privind folosirea metodologiilor de evaluare la cost curent aplicate activităților de comunicații electronice, IRG (05) 40rev1, Februarie 2006

cheltuielilor de capital. În modelele LRIC de tip *bottom-up* există 3 metode principale de calcul al valorii anualizate a cheltuielilor de capital:

- Metoda amortizării liniare
- Metoda anuităților
- Metoda anuităților modificate ("tilted annuity")

Este important de subliniat faptul că metodele menționate anterior susțin ambele concepte de menținere a capitalului, descrise în secțiunea 2.5 (metoda amortizării liniare, metoda anuităților modificate ("tilted annuity") și metoda deprecierei economice – FCM iar metoda anuităților – OCM).

Există de asemenea o metodă teoretică pentru deprecierea economică, ce se bazează pe alocarea venitului previzionat pe durata de viață a activelor. Acesta este principalul motiv pentru care metoda deprecierei economice este preferată la nivel teoretic. Pe de altă parte, rezultatele acestei metode depind în mare măsură de acuratețea previzionării veniturilor, care, în contextul dinamicii pieței de comunicații electronice, poate fi foarte subiectivă și contestabilă. În consecință, în cadrul modelului LRIC, deprecierea economică este exclusă din scopul modelării.

Algoritmii de calculare a cheltuielilor de capital anualizate prin metoda amortizării liniare, cea a anuităților și metoda anuităților modificate ("tilted annuity") sunt prezentate în secțiunile ce urmează.

2.6.1 Metoda amortizării liniare

Cheltuielile de capital anualizate prin metoda amortizării liniare sunt calculate conform formulei:

$$C = CD - HG + ROI$$

unde:

- $CD = \frac{GRC}{d}$ amortizarea curentă (d – durata de viață utilă a unui activ; CBI – costul brut de înlocuire al activului)
- $HG = \frac{NBV}{GBV} GRC \times index$, câștigurile din retratarea la cost curent ("holding gain/loss")
- $ROI = \frac{NBV}{GBV} GRC \times WACC$ - costul capitalului
- $index$ – indicele de evoluție a prețurilor
- VCN – valoarea netă contabilă
- VCB – valoarea brută contabilă
- $WACC$ – costul mediu ponderat al capitalului ("weighted average cost of capital").

În cazul amortizării liniare, se raportează costul unui activ la durata de viață a acestuia pentru a obține cheltuiala anuală cu amortizarea. Pentru a calcula valoarea anualizată, se iau în calcul atât cheltuiala de capital cât și evoluția previzionată a prețului activelor (exprimată prin câștigurile/pierderile din retratarea la cost curent a activelor).

In oricare din modalitățile de calcul prezentate, costul mediu ponderat al capitalului reprezintă nivelul rezonabil al rentabilității capitalului investit care trebuie permis pentru serviciile reglementate. Acesta este un element standard al modelării costurilor reglementate și are un efect direct asupra costului serviciilor, însă nu trebuie aplicat în cadrul modelului până la ultimele etape ale calculației de cost. Nivelul costului mediu ponderat al capitalului utilizat în calculația costurilor va fi determinat în paralel cu dezvoltarea modelului.

2.6.2 Metoda anuităților

Cheltuielile de capital anualizate prin metoda anuităților sunt calculate conform formulei:

$$C = GRC \frac{(WACC)}{1 - \left(\frac{1}{(1 + WACC)^t} \right)}$$

Prin metoda anuităților, costul anual se calculează în așa fel încât, după anualizare, se recuperează costul de achiziție al activului și cheltuielile de finanțare prin sume anuale egale. La începutul duratei de viață a unui activ, ponderea cheltuielilor privind remunerarea capitalului în valoarea anuității va fi mai mare decât ponderea cheltuielilor cu amortizarea. Acest raport se va inversa în timp, rezultând creșterea treptată a valorii amortizării. Creșterea în timp a cheltuielilor cu amortizarea va compensa în mod identic scăderea cheltuielilor de remunerare a capitalului, rezultând o anuitate constantă în timp.

Deloitte

2.6.3 Metoda anuităților modificate ("tilted annuity")

Cheltuielile anuale de capital, determinate prin metoda anuităților modificate ("tilted annuity"), sunt calculate conform formulei:

$$C = CBI \frac{(WACC - index)}{1 - \left(\frac{1 + index}{1 + WACC} \right)^l}$$

Prin metoda anuităților modificate ("tilted annuity") se determină o anuitate ce se modifică de la un an la altul cu aceeași rată cu care se previzionează că va evolua prețul activului. Aceasta are ca rezultat scăderea anuității, dacă se previzionează că prețurile vor scădea în timp; pentru o variație suficient de mare, panta profilului amortizării va fi de asemenea negativă. La fel ca și în cazul anuității standard, utilizarea metodei anuităților modificate ("tilted annuity") ar trebui să aibă drept rezultat cheltuieli care, după actualizare, vor recupera prețul de achiziție al activului și costurile de finanțare.

2.6.4 Abordarea preferată

Așa cum s-a menționat și în secțiunea dedicată conceptului de menținere a capitalului, FCM este metoda adecvată pentru a fi utilizată în modelul de calculație a costurilor. O astfel de alegere presupune utilizarea metodei amortizării liniare, sau a metodei anuităților modificate ("tilted annuity") și exclude metoda anuităților.

În mod implicit, modelul va folosi metoda anuităților modificate pentru calculul costurilor anualizate întrucât este cea mai bună aproximare pentru deprecierea economică. Mai mult decât atât, această metodă are avantajul de a calcula costurile anualizate independent de vechimea activului, spre deosebire de metoda amortizării liniare. Astfel, vechimea rețelei modelate nu mai este astfel relevantă. Totuși, pentru a da posibilitatea ANCOM să simuleze costurile prin ambele metode ce utilizează conceptul de menținere a capitalului financiar, modelul va permite ca scenariile de calcul metoda anuităților modificate și cea a amortizării liniare.

2.7 Determinarea cheltuielilor operaționale directe și a cheltuielilor indirecte

Principalul factor ce determină structura și evoluția rețelei este nivelul cererii de servicii. Creșterea cererii de servicii necesită o capacitate mai mare a rețelei și elemente de rețea adecvate (cheltuieli directe de capital). Aceasta generează în multe cazuri creșterea cheltuielilor operaționale ale rețelei - cheltuieli operaționale directe (de exemplu, este nevoie de mai mulți ingineri proiectanți care să dezvolte și să monitorizeze rețeaua). Costurile operaționale legate de rețea reprezintă un factor de alocare a costurilor de administrare și suport (cheltuieli operaționale indirecte și cheltuieli de capital indirecte).

În concordanță cu cele mai bune practici și cu experiența internațională cu privire la modelele de tip *bottom-up*, aceste categorii de costuri vor fi recuperate printr-o serie de marje procentuale. Aceste marje sunt estimate pe baza datelor colectate de la Romtelecom, ajustate prin metoda analizei comparative (benchmark) pe baza datelor de la alți operatori, pentru a asigura acuratețea valorilor utilizate.

Unele componente de cost pot fi comune unor elemente de rețea ce deserveșc servicii diferite. Alegerea mecanismului de recuperare pentru astfel de costuri neatribuibile (cheltuieli indirecte de capital și cheltuieli operaționale indirecte) afectează costurile unitare obținute, în special acolo unde costurile sunt ridicate. Au fost evaluate două metode: metoda marjelor egal proporționate (EPMU) și abordarea de tip Ramsey.

2.7.1 Metoda marjelor egal proporționate (EPMU)

Prin această metodă, costurilor atribuibile li se adaugă o marjă procentuală proporțională a costurilor comune. Procentul este determinat ca raport între costurile neatribuibile totale și costurile atribuibile totale. Aplicarea metodei marjelor egal proporționate (EPMU) este simplă, directă și are ca rezultat un tratament uniform al tuturor costurilor serviciilor în cadrul companiei. De asemenea, această abordare nu necesită alte calcule sau informații suplimentare.

2.7.2 Abordarea de tip Ramsey

În acest caz, costurile neatribuibile sunt alocate invers proporțional cu elasticitatea serviciilor. Costurile sunt atribuite într-o proporție mai mare serviciilor mai inelastice, în timp ce serviciilor cu elasticitate mai mare le revine o pondere mai scăzută a costurilor comune. Aplicarea metodei Ramsey presupune calcule suplimentare. Recuperarea costurilor comune se face pe seama serviciilor cu elasticitate scăzută funcție de preț, distorsionând mai puțin comportamentul consumatorilor și gradul de satisfacție al acestora în raport cu nivelul optim.

Cheltuielile operaționale aferente elementelor de rețea vor fi derivate ca serii de marje procentuale validate prin analize comparative (benchmark) internaționale, pentru a reflecta un nivel eficient al costurilor. Alte costuri indirecte (costuri comune) vor fi recuperate prin utilizarea unor marje procentuale precum și prin metoda EPMU. Nivelul de detaliu al marjelor procentuale folosite în model va fi stabilit în așa fel încât să reflecte cel mai fidel situația în acest sector (de exemplu, tendința de scădere a prețurilor echipamentelor și de creștere a prețurilor la lucrările civile) și va lua în considerare complexitatea și disponibilitatea datelor necesare.

Metoda EPMU este echivalentă unui caz particular al metodei Ramsey, în care toate elasticitățile bunurilor sau serviciilor în cauză sunt egale, ambele abordări generând același rezultat.

Sunt câteva probleme în ceea ce privește aplicabilitatea în practică a metodei Ramsey. În primul rând, elasticitățile prețurilor sunt dificil de estimat și variază în timp. În al doilea rând, poate fi considerat neechitabil ca unele categorii de consumatori să suporte o pondere mai mare a costurilor

Pentru aceste considerente, este mai indicată utilizarea metodei marjelor egal proporționale (EPMU), întrucât ANCOM trebuie să aibă drept scop obținerea de tarife fundamentate în funcție de costuri. De asemenea, metoda marjelor egal proporționale este cea mai utilizată în statele membre UE (de către Ofcom în Marea Britanie, PTS în Suedia) și în alte țări europene (de către NPT în Norvegia).

2.8 Alte aspecte legate de procesul de calcul - Diferențierea tarifelor

Diferențierea tarifelor serviciilor oferite prin intermediul rețelei de acces pentru diferitele zone geografice ale României implică atât avantaje cât și dezavantaje. Există câteva variabile care pot determina diferențierea costurilor, de exemplu, tipul de teren, densitatea, distanța medie de la repartitorul principal (MDF) și altele. Din punct de vedere teoretic, orientarea tarifelor în funcție de costuri ar putea implica stabilirea de tarife distincte pe diferite geotipuri, în acest fel lista de tarife reflectând mai fidel realitatea. Totuși, din punct de vedere practic, diferența dintre costul implementării liniilor de acces în zone izolate, sau cu densitate scăzută și cel al implementării liniilor de acces în zone cu densitate ridicată să nu fie semnificativă. În timp ce în cazul zonelor intens populate este nevoie de o cantitate mai mare de fire de cupru, zonele izolate presupun lucrări costisitoare efectuate pentru săparea șanțurilor pentru cabluri. Un aspect important este acela că tarifele diferențiate implică un anumit grad de complexitate din punct de vedere practic, și reduc simplitatea și transparența în relația cu utilizatorii finali. Un tarif unitar perceput pe piața de gros bazat pe o medie ponderată a costurilor pe tipuri geografice va crește simplitatea, va stimula intrarea noilor operatori pe piață și va furniza Romtelecom o compensare adecvată.

De aceea, tarifele de acces trebuie stabilite la nivel național. Din opt¹⁸ autorități naționale de reglementare consultate de către ANCOM, numai una a permis operatorului fost monopolist să diferențieze tarifele în funcție de geotipuri (Finlanda).

¹⁸ Estonia, Portugalia, Finlanda, Cipru, Danemarca, Suedia, Olanda și Norvegia